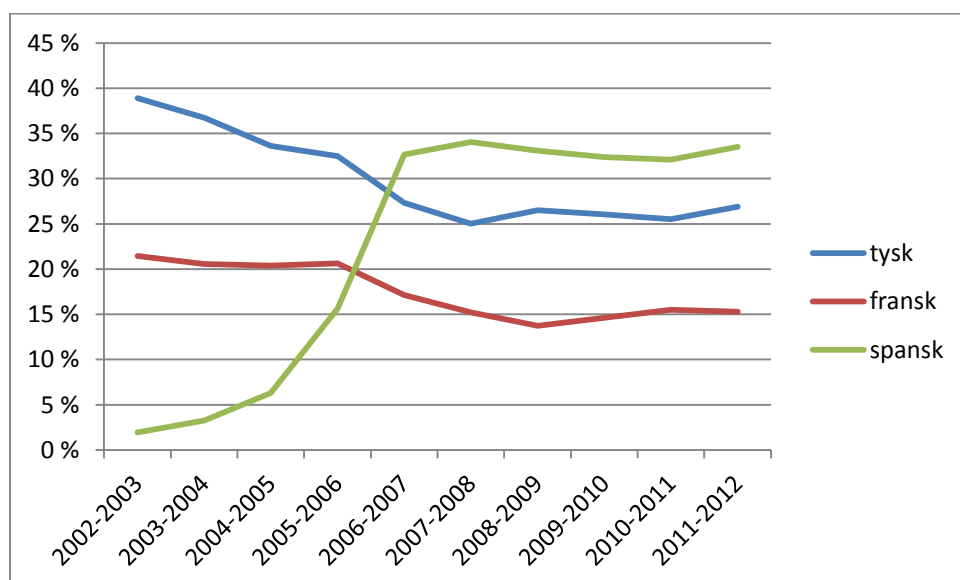

GSI 2011-2012: Flere velger fremmedspråk på ungdomstrinnet

Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen – notat 1/2012 (13.1.2012)

Utdanningsdirektoratet har publisert statistikk for grunnskolen i 2011-12.¹ Tallene viser at andelen elever som har et fremmedspråk på 8. trinn har gått opp fra 73 % i fjor til 76 % i år. Økningen er i og for seg beskjeden, men likevel påfallende. I de siste ti årene har bare i 2006-07, året etter innføring av Kunnskapsløftet, flere elever valgt fremmedspråk. Særlig spansk og tysk øker i år, mens fransk ligger på samme nivå som i fjor (se figur 1). Også andre, mindre underviste (og langt sjeldnere tilbudte) fremmedspråk som kinesisk og russisk opplever i år en forsiktig oppgang. Fremmedspråk er betydelig mer populært hos jenter (ca. 80 % enn hos gutter (ca. 73 %).²

Antall elever som får fordypning i engelsk (ca. 15 % mot ca. 17% i fjor) eller norsk (ca. 4 % mot ca. 5 % i fjor) går noe ned, mens andelen elever som har valgt det nye arbeidslivsfaget er omtrent like stor (ca. 3 %) i år som i fjor. Sistnevnte fag er fortsatt under utprøving, og er ikke etablert som alternativt valg i mange kommuner. Oslo kommune tilbyr f.eks. ikke arbeidslivsfag på 8. trinn.

Figur 1. Andelen av elevene på 8. trinn med tysk, fransk og spansk siden 2002-03.

Tysk, fransk og spansk

Tysk har lenge hatt en synkende tendens, men har likevel vært det største fremmedspråket på ungdomstrinnet helt fram til 2005-06. Nedgangen fortsatte etter innføringen av Kunnskapsløftet, men siden 2007-08 har tysk stabilisert seg på 25 %. I år har nesten 27 % av elevene på 8. trinn tysk.

Fram til 2005-06 hadde ca. 20 % av elevene på 8. trinn fransk. Etter noen år med nedgang har språket nå stabilisert seg rundt 15 %. Også i år ligger andelen elever med fransk på dette nivået. Fransk tilbys på langt færre skoler enn tysk, og er ofte et populært valg på de skolene som har fransk.

¹ Kilde: Grunnskolens informasjonssystem, www.wis.no/gsi.

² I alt er det nesten 62000 elever på 8. trinn i 2011-12, ca. 1400 færre enn i fjor. Det er i år ca. 1300 flere gutter enn jenter på 8. trinn.

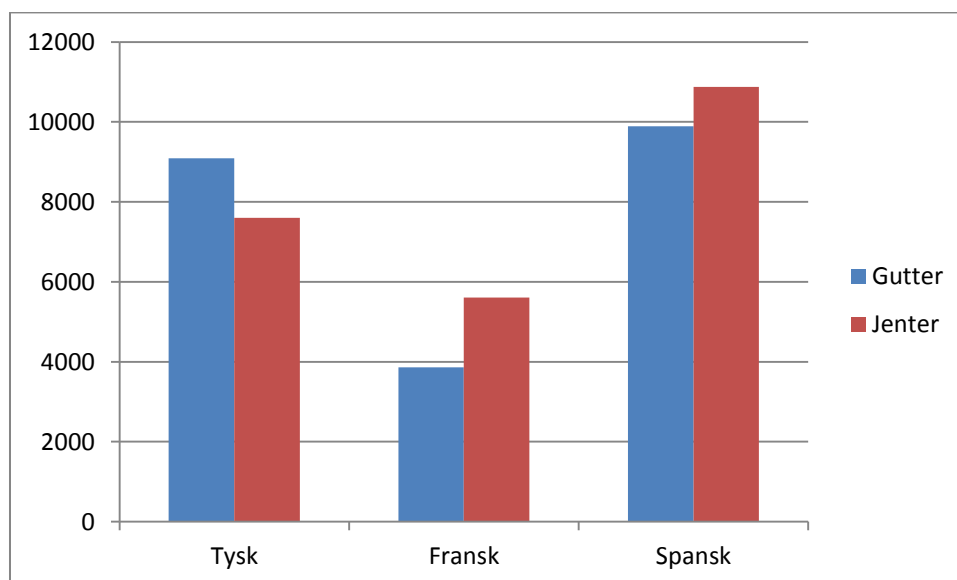
Spansk har på noen få år utviklet seg fra å være et tilbud på enkelte, spredte skoler til å være det største fremmedspråk både på ungdomsskolen og i videregående opplæring. Veksten startet omtrent samtidig med (men ikke nødvendigvis på grunn av) innføringen av Kunnskapsløftet. Siden 2006-07 har andelen elever med spansk ligget mellom 32 % og 34 %. I år har ca. 34% av elevene på 8. trinn spansk.

Mindre underviste fremmedspråk

Det er forholdsvis få skoler som tilbyr andre fremmedspråk enn tysk, fransk og spansk. Disse språkene er arabisk, tyrkisk og urdu (i Oslo), finsk (i Finnmark), russisk (i Troms og Finnmark) samt nylig kinesisk (flere steder i landet). Inntil i fjor var også italiensk representert på noen få ungdomsskoler, men i år er det ikke lenger elever med italiensk på dette nivået. Disse språkene utgjør i alt under 1 % av elevmassen, men vi forventer i de kommende årene en økning for de såkalte «mindre underviste» språkene, særlig på grunn av den stigende interessen for kinesisk.

Tysk «guttesspråk», fransk og spansk «jentespråk»?

Når vi studerer tallene for tysk, fransk og spansk nærmere, ser vi at det er merkbar forskjell i gutters og jenters fagvalg: mens det er flere gutter enn jenter som velger tysk, er det flere jenter enn gutter som får undervisning i fransk og spansk (se figur 2). Forskjellen er særlig tydelig for fransk, men også for de to andre språkene kan ikke forskjellen forklares på annet vis enn at tysk åpenbart har noe større tiltrekningskraft på gutter og fransk og spansk på jenter.

Figur 2. Andelen av guttene og jentene på 8. trinn med tysk, fransk og spansk i 2011-12.

Mer informasjon

Ta gjerne kontakt med Dr. Gerard Doetjes, seksjonsleder Forskning, utvikling og analyse på Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæring (mail gerard.doetjes@fremmedspraksenteret.no, mobil 41334419) for mer informasjon. Vi publiserer i løpet av februar 2012 et utførlig notat om elevenes valg av språkfag i ungdomsskolen, hvor vi blant annet går nærmere inn på regionale forskjeller, frafall underveis og de «mindre underviste» språkene. Samtidig publiserer vi en kartlegging av språkvalg i videregående opplæring.